

NYAvägar

- För flexibilitet i högre utbildning

Kan hållbara samverkansformer skapas mellan kommuner och högskolor för att högre utbildning ska bli tillgänglig i hela landet?

Kent Wallén, fd. handläggare Campus Västervik,

Lena Garberg, fd. kvalitets- och utvecklingschef Lysekils kommun

Ur projektansökan

Önskade resultat för WP3;

- det nationella läget,
- kommuners beredskap,
- modeller för samverkan för högre utbildning mellan lärosäten och kommuner.

NYAvägar

- För flexibilitet i högre utbildning

WP3 i Vinovaprojektet

Kent Wallén, Campus Västervik,

Lena Garberg, Lysekils kommun

Lisa Hedman, Campus Västervik

Jan Bäcklin, Högskolan i Gävle

Ågot Einebrant-Lundén, Linnéuniversitetet

NYAvägar

- För flexibilitet i högre utbildning

Innan vi sätter igång; några begrepp

- Distansutbildning
- Campusutbildning
- Flexibla utbildningsformer
- Lärcentra / ***utbildningscentrum för högre utbildning***

NYAvägar

- För flexibilitet i högre utbildning

Vad är ett lärcentrum?

- Enligt Nitus (Nätverket för kommunala lärcentra)
På ett lärcentrum finns det till exempel studielokaler, teknisk utrustning, handledning samt tillgång till studievägledning och biblioteksresurser. Varje kommun tar beslut om hur just deras lärcentrum ser ut vilket innebär att resurser och förutsättningar ser olika ut.
- Enligt Skolverket
Lärcentrum är en verksamhet inom kommunal vuxenutbildning där elever får stöd i sitt lärande från lärare och annan personal. Där får också eleverna möjlighet att möta andra elever. Det regleras i förordning (2017:1303).

NYAvägar

- För flexibilitet i högre utbildning

Antal studenter på dagens lärcentra?

- Huvuddelen 1-50 studenter
- 5 med över 250 studenter

NYAvägar

- För flexibilitet i högre utbildning

Behöver kommuner lägga resurser på
att påverka och möjliggöra för
medborgare att läsa högre utbildning?

NYAvägar

- För flexibilitet i högre utbildning

Det krävs ingen Einstein.....

Hög andel medborgare med låg inkomst – Låg andel högutbildade: **HÖGT SAMBAND**

- Årjäng
- Eda
- Högsby
- Ljusnarsberg
- Perstorp
- Filipstad

Låg andel medborgare med låg inkomst – Hög andel högutbildade

HÖGT SAMBAND

- Danderyd
- Lomma
- Lidingö
- Hammarö
- Nacka
- Lerum

NYAvägar

- För flexibilitet i högre utbildning

Kompetensförsörjning

- Privat näringsliv
- Offentlig verksamhet
- Civilsamhället

NYAvägar

- För flexibilitet i högre utbildning

Kompetensutveckling

- Nya tider utvecklade kunskaper
 - Lokala förutsättningar
- Corona

NYAvägar

- För flexibilitet i högre utbildning

Medborgares egna utveckling

- Arbete
 - Inkomst
- Välmående

NYAvägar

- För flexibilitet i högre utbildning

Ska kommunen överlåta hela ansvaret
för högre utbildning på universitet och
högskolor?

NYAvägar

- För flexibilitet i högre utbildning

Orsaker till låg andel medborgare med eftergymnasial utbildning

- *Tradition*
 - *Familj*
 - *Skola*
 - *Sociala relationer*
- *Ekonomi*
- *Infrastruktur*
 - *Långt till lärosäte*
- *Goda möjligheter till arbete utan högre utbildning*

NYAvägar

- För flexibilitet i högre utbildning

Varför har du inte börjat studera tidigare?

- "Ingen i vår familj eller som jag känner..." (student på lärcentra VT 2020)
- "Jag trodde inte jag var en sån...." (student på lärcentra VT 2020)
- "Det går inte att ha familj och bo borta eller pendla flera timmar varje dag." (student på lärcentra VT 2020)
- "Jag trodde inte jag hade råd." (student på lärcentra VT 2020)

NYAvägar
- För flexibilitet i högre utbildning

Varför valde du lärcenter-alternativet?

- Enda möjligheten för mig som *ensamstående* med dotter (student på lärcentra VT 2020).
- Pendlingen, de funkar inte med *kollektivt resande* på grund av tiden (student på lärcentra VT 2020).
- Tiden; det tar att resa och det funkar inte för *familjen* (student på lärcentra VT 2020).
- Viktigt att kunna *arbeta och studera samtidigt* (student på lärcentra VT 2020).

NYAvägar
- För flexibilitet i högre utbildning

Vad skulle kunna få dig att studera på en högskoleort?

- *En helikopter... ha, ha, ha. (student på lärcentra VT 2020)*
- *Det har jag inte ens tänkt på som ett alternativ. (student på lärcentra VT 2020)*

NYAvägar

- För flexibilitet i högre utbildning

Konklusion

Det finns en andel invånare i kommuner som inte ser högre utbildning som ett alternativ på grund av

- ▶ Livssituation
- ▶ Tradition
- ▶ Avstånd till högskoleort
- ▶ Ekonomiska aspekter

Slutsats

- ▶ Brist på utbildad arbetskraft
- ▶ Det finns medborgare med behörighet till högskolestudier

MEN DE STUDERAR INTE..... ÄR VI NÖJDA SÅ?

NYAvägar

- För flexibilitet i högre utbildning

MEN DE STUDERAR INTE..... ÄR VI NÖJDA SÅ?

Är vi nöjda med dagens system där parametrar som avstånd till högskoleorter och traditioner utestänger människor till högre utbildning?

NYAvägar

- För flexibilitet i högre utbildning

VAD BÖR KOMMUNERNA GÖRA FÖR ATT ÖKA ANDEL INVÅNARE MED HÖGRE UTBILDNING

- Det bör finnas övergripande mål i kommunen som handlar om högre utbildning.
- Det bör finnas ett tydlig ansvar var i den kommunala organisationen ansvaret för frågan finns.
- Att tillhandahålla ett fungerande lärcentra.
- Att kunna erbjuda högskoleutbildning inom rimligt pendlingsavstånd

NYAvägar

- För flexibilitet i högre utbildning

Röster från verksamhetsledare på lärcentra

Vad behövs för att öka *antalet studenter som läser högre utbildning vid ert lärcentrum?*

- ▶ Fler utbildningsplatser.
- ▶ Utökad samverkan med högskolor som vill samarbeta kring utbildningsfrågor.
- ▶ Enkla vägar in till rätt nivå på högskolorna

NYAvägar

- För flexibilitet i högre utbildning

Fler röster från verksamhetsledare

- ▶ *Studenterna finns och det finns egentligen inga svårigheter att rekrytera.*
- ▶ *Vi skulle kunna erbjuda fler utbildningar med relevans mot den lokala arbetsmarknaden.*

NYAvägar

- För flexibilitet i högre utbildning

Högskolor och universitet

- ▶ I Sverige har lärosätena inte ett formellt regionalt uppdrag (SOU 2017:1) även om många högskolor har viktiga centrala roller i den region de verkar i.
- ▶ Att möjliggöra utbildning för fler skulle kunna innebära att bredda rekryteringen till högskolor....
- ▶ Samverkanspartners med kommuner istället för utbildningsleverantörer

NYAvägar

- För flexibilitet i högre utbildning

Kan hållbara samverkansformer skapas mellan kommuner och högskolor för att högre utbildning ska bli tillgänglig i hela landet?

NYAvägar

- För flexibilitet i högre utbildning

Rekommendationer till kommunerna

- Kommunens strategi/vision om högre utbildning för kommuninvånare ska synas i kommunens övergripande styrande dokument.
- Tydliggör var i den kommunala organisationen ansvaret för att tillgängliggöra högskoleutbildning ska finnas.
- Små kommuner bör arbeta tillsammans för att i samverkan med högskolor och universitet tillgängliggöra högskoleutbildning för fler kommuninvånare.
- Gör regelbundna nulägesbeskrivningar med analyser om kommunens hela kompetensförsörjningsbehov, såväl inom offentlig som privat sektor.

NYAvägar

- För flexibilitet i högre utbildning

Rekommendationer till högskolor och universitet

- Fatta långsiktiga beslut om vilka utbildningar som ska ges med flexibla former och var.
- Förändra de inre strukturer för att tillgängliggöra högskoleutbildning med flexibla utbildningsformer.
- Gör det enkelt för kommunföreträdare att hitta rätt i högskoleorganisationen.

NYAvägar

- För flexibilitet i högre utbildning

Rekommendationer till regeringen

- Premiera högskolor som erbjuder högskoleutbildning utanför högskoleorterna.
- Ge högskolor och universitet ett formellt regionalt uppdrag.

NYAvägar

- För flexibilitet i högre utbildning

Tack!

Lena Garberg; lena.garberg@hv.se

Kent Wallén; kentwallen@me.com

NYAvägar

- För flexibilitet i högre utbildning